Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Joxe Mujika Tolosa

Astigarraga, Gipuzkoa (1936-2015)

Aurkibidea

Biografia

Astigarragako Martzinea baserrian jaio zen. Zazpi senide ziren. Astigarragako mojen eskolan ibili zen lehenengo; eta, gerora, eskola publikoetan; baina gaueko eskolan adina ez omen zuen inon ikasi. Gaztetan, inguruko erromeriak pixka bat ezagutu zituen: Oialume (Hernanin), Irubidieta (Lasarten), Txikierdi (Oiartzunen)... Astigarragara ezkondu zen andrearen baserrira. Eraikuntza-lanetan aritu zen zerbait oso gaztea zenean; baita paper-lantegian ere, bost urtez; baina, gehienbat, abere-hiltzaile ibili izan da: Donostiako hiltegian ikasi zuen, Hernanikoan egin zuen lan hamabi urtez, eta Martutenen aritu zen gero. Gustuko lana izan du.

Zintak

ATG-002

- **Proiektua**: Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Ansa, Ainhoa
- **Data**: 2010-03-23
- **Iraupena**: 53 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Lizeaga, Irati

Pasarteak

1. Martzinea baserria

- **Erref**: ATG-002/002
- **Iraupena**: 0:01:29. **Hasi**: 00:02:05. **Bukatu**: 00:03:34
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Zazpi senide ziren, lau neska eta hiru mutil. Baserri txikia zen haiena, eta oso zaila zen hortaz bizitzea. Horregatik aitak fabrikan egiten zuen lan.

2. Taloa, esnea eta astoa

- **Erref**: ATG-002/003
- **Iraupena**: 0:03:00. **Hasi**: 00:03:34. **Bukatu**: 00:06:34
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:
Inguruan garia, baba, eta artoa egiten ziren gehienbat. Bi-hiru behi izaten zituzten baserrian. Astoz egiten zituzten joan-etorriak.

3. Arropak puskatzeko beldurrez

- **Erref**: ATG-002/004
- **Iraupena**: 0:00:34. **Hasi**: 00:06:34. **Bukatu**: 00:07:08
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:
Amak etxean egiten zuen lan, besteak beste, arropak konpontzen. Asko zaindu behar izaten zuten arropa, ez puskazeko.

4. Etxean egindako pilotak

- **Erref**: ATG-002/006
- **Iraupena**: 0:02:45. **Hasi**: 00:07:43. **Bukatu**: 00:10:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Bizikletak eta motorrak
- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:
Denetariko jokoak zituzten, eta bakoitzerako hamaika izen, kaniketan, triangelun... Pilotan jostatzeko pilota hariarekin egiten zuten, etxean bertan, ez baitzen larruzko pilotarik orduan. Dena partekatzen zen orduan, txirrinda, eskopeta...Bi-hiru motor gogoratzen ditu Joxek, denak hari begira egoten baitziren.

5. Eskolara joan nahi ez

- **Erref**: ATG-002/007
- **Iraupena**: 0:02:11. **Hasi**: 00:10:28. **Bukatu**: 00:12:39
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak

Laburpena:
Joxe, nahi ez bazuen ere, Astigarragara jaisten zen eskolara joateko. Moja eskolara hain zuzen. Publiketan ere ibili zen denbora batez, gaur egun udaletxea den horretan. Hala ere, baserriko lana zela eta, ez zen eskolara egunero joaten. Etxean ikasketak egitera bultzatu zuten Joxe, eta gau-eskolan eman zuen izena.

6. Eskolako zigorrak

- **Erref**: ATG-002/008
- **Iraupena**: 0:01:36. **Hasi**: 00:12:39. **Bukatu**: 00:14:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:
Mojatan erderaz ikasi zuen, eta publiketan ere bai. Besoak zabaldu eta geldi egotea izaten zen zigorretako bat, baita behatz puntak erregelaz jotzea ere. Aitaren begirada nahikoa zen isiltzeko.

7. Dantzak, parrandak

- **Erref**: ATG-002/009
- **Iraupena**: 0:01:49. **Hasi**: 00:14:15. **Bukatu**: 00:16:04
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:
Oialume, Txikierdi, Irubidieta... izaten ziren gazteetako irtenaldi nagusiak. Gaizki ikusirik zegoen neska edo mutil batekin ilundu arte egotea.

8. Festetan gaueko hamabietan etxera

- **Erref**: ATG-002/011
- **Iraupena**: 0:01:59. **Hasi**: 00:16:17. **Bukatu**: 00:18:16
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak

Laburpena:
Musikariak egoten ziren Oialumen, eta Santiago eta San Roke egunean festa zenez, banda militarrak jotzen zuen.

9. Astigarragan kanpoko neska asko

- **Erref**: ATG-002/012
- **Iraupena**: 0:01:07. **Hasi**: 00:18:16. **Bukatu**: 00:19:23
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Lanbideak » Neskameak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:
Neskatan ibiltzea ez zen gaur egun bezala egiten. Joxek oroitzen du neskak izu zirela gizonez.

10. Bizikleta alokatu parrandara joateko

- **Erref**: ATG-002/013
- **Iraupena**: 0:01:47. **Hasi**: 00:19:23. **Bukatu**: 00:21:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Jai-giroa » Beste toki batzuetara jaietara
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Bizikletak eta motorrak

Laburpena:
Oialume zen irtenaldirik ezagunena gazteen artean, nahiz eta Txikierdin ere jende mordoa ibiltzen zen.

11. Apustu egiteko dirurik ez

- **Erref**: ATG-002/014
- **Iraupena**: 0:01:21. **Hasi**: 00:21:10. **Bukatu**: 00:22:31
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Herri-kirolak

Laburpena:
Apustuan ibiltzeko dirurik ez zuten izaten garai haietan, baina oroitzen du Joxek batzuk ibiltzen zirela lur sailak eta ondasunak apustuan galduta.

12. Astoarekin erromeriara

- **Erref**: ATG-002/015
- **Iraupena**: 0:01:50. **Hasi**: 00:22:31. **Bukatu**: 00:24:21
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak

Laburpena:
Egun berezietan, San Roke eta Santiago egunean giro ederra egoten zen,

baserriko oilaskoa jan, eta arroz-esnearekin amaitzen zuten. Erromeria ere izaten zen egun berezi hauetan, astoa janariz bete eta hara joaten ziren egun pasa.

13. Medikua eta emagina

- **Erref**: ATG-002/017
- **Iraupena**: 0:01:02. **Hasi**: 00:25:18. **Bukatu**: 00:26:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikuak eta sasimedikuak
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Jaiotzak

Laburpena:
Erditzen laguntzeko, medikua etxez etxe ibiltzen zen, baita emagina ere. Orduan ez zen autorik, eta gurdian ibiltzen ziren gehienbat.

14. Lanbide ibiltariak

- **Erref**: ATG-002/018
- **Iraupena**: 0:01:53. **Hasi**: 00:26:20. **Bukatu**: 00:28:13
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak

Laburpena:
Senideren bat zentzen zenean, medikuari abisua ematera joaten ziren oinez. Apezak ere alde batetik bestera ibiltzen ziren, gaixoei jauna ekartzera.

15. Larunbatetako kanpaiak

- **Erref**: ATG-002/019
- **Iraupena**: 0:02:40. **Hasi**: 00:28:13. **Bukatu**: 00:30:53
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Kanpaiak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak

Laburpena:
Larunbat arratsero kanpaiak jotzen zituzten igandeko jaiaren berri emateko. Norbait hiltzen zenean, bederatzi kanpaikada jotzen ziren. Sua zenean ere kanpaikadak jotzen ziren, baina ezberdinak, arriskuaren berri emateko.

16. Etxean ura izatea

- **Erref**: ATG-002/020
- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 00:30:53. **Bukatu**: 00:32:33
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:
Berandu ezagutu zuen Joxek ura etxean izatea, ezkondu ondoren hain zuzen. Ura izan arte, auzoko iturritik biltzen zuten ura. Udan, ordea, bero handia zenean, urik gabe gelditzen zen iturria. Behiak ere bertara eramaten zituzten ura edan zezaten.

17. Haizearekin argirik ez

- **Erref**: ATG-002/021
- **Iraupena**: 0:01:42. **Hasi**: 00:32:33. **Bukatu**: 00:34:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:
Argia betidanik ezagutu du Joxek etxean, baina haize pixka bat zegoenean, zutabeek elkar jo eta argirik gabe gelditzen ziren.

18. Ura zutela ospatzeko, gaupasa

- **Erref**: ATG-002/023
- **Iraupena**: 0:00:42. **Hasi**: 00:34:36. **Bukatu**: 00:35:18
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Aisia » Jai-giroa » Auzoko ospakizunak

Laburpena:
Etxean ura jarri zutenean, auzokoak bildu eta auzoan bertan zegoen tabernan afari ederra egin zuten denek, atzetik gaupasa.

19. Errepidea auzolanean

- **Erref**: ATG-002/024
- **Iraupena**: 0:02:31. **Hasi**: 00:35:18. **Bukatu**: 00:37:49
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autoak

Laburpena:
Garai batean auzolanean egiten zen zena. Autoak nagusitzen hasi ziren garaian, jendea kexuka hasi eta errepidea egin zuten denek. Ermita ere auzonalean eraiki zen.

20. Etxetik kanpo lanean

- **Erref**: ATG-002/026
- **Iraupena**: 0:01:33. **Hasi**: 00:38:34. **Bukatu**: 00:40:07
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Donostialdeko lantegiak
- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Hamaika tokitan egin zuen lan Joxek. Lehenengo, hamabost bat urterekin, eraikuntza--lanetan hasi zen. Ondoren, paper-fabrikan bost urtez egon zen. Handik Donostiako hiltegira mugitu zen, bertako ofizioa ikasi, eta Hernaniko hiltegian hamabi urte egin zituen. Jarraian, Martutenen beste hamasei urte egin zituen abere-hiltzaile gisa.

21. Egunean 300-400 txerri hil

- **Erref**: ATG-002/028
- **Iraupena**: 0:02:55. **Hasi**: 00:40:43. **Bukatu**: 00:43:38
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea

Laburpena:
Lan zikina bazen ere, Joxek gustura egiten zuen lana zen hau. Kanpotik jende asko etortzen zen abere-hilketarako, arkumeak, txerriak, idiak... Egunean hirurehun bat txerri hiltzen zituzten guztira. Lehenengo ganadua hiltzen zuten, eta gero txerriak.

22. Abere-hilketa: bakoitzak bere lana

- **Erref**: ATG-002/030
- **Iraupena**: 0:02:09. **Hasi**: 00:44:00. **Bukatu**: 00:46:09
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea

Laburpena:
Berrogei bat lagunek osatzen zuen lantaldea, eta bakoitzak bere egitekoa zuen: larrutu, odolustu, hil...

23. Abere-hilketa asko aldatu da

- **Erref**: ATG-002/031
- **Iraupena**: 0:04:10. **Hasi**: 00:46:09. **Bukatu**: 00:50:19
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea

Laburpena:
Lurrean egiten zen abere-hilketa Joxe hasi zenean, orain, ordea, airean. Hiltzeko modua ere aldatu egin da. Kontrola ere handitzen joan da urteen poderioz.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-16

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com